

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe un 10 coroane " " " " pe 1/2 an 5 " " România și străinătate pe an 14 franci " " " " pe 1 an 7 "	Prețul inserțiunilor Pentru publicațiuni oficiale concurse edite etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“ iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș
---	---	--

Sprrijinim noi literatura?

Nu! Literatura noastră română — fie beletristică, fie științifică — nu se poate lăuda, că ar fi sprijinită cum se cuvine, și de aci urmează că, nici literatura nu poate lua un avânt mai îmbucurătoriu. În lipsa de sprijin bărbații noștri cu vocațiune pentru literatură trebuie să muncească pe alte terene, ca să-și câștige cele de lipsă pentru viață, și numai când prind puțin-tel timp liber, și și atunci oboseți de munca zilei, pot se pune pe hârtie câte ceva din comoara, cu carea i-a înzestrat Ziditoriu.

Am cetit mai daunăzile un articol de fond în un ziar de ai noștri, în carele se recunoaște întâietate culturală a unei națiuni conlocuitoare. Miam zis, dar bine pentru Dumnezeu, suntem noi mai puțin capabili pentru cultură? Nu suntem noi înzestrați cu frumoase calități spirituale, nu suntem capabili pentru înaintare? Nu avem și noi bărbați ca și alte națiuni conlocuitoare? Cu ce sunt alții mai buni decât noi? — Avem toate condițiunile recorate pentru de a ne putea rădica pe un pedestal mai înalt și nu este de lipsă, ca să ne tot ghemuim într'un colțiu retras și să privim de acolo cu aviditate la alții.

E drept, nu avem aristocrație națională numeroasă, ca alte națiuni, carea se sprijinoască arta și literatura națională, dară avem, mulțămăită Domnului, destulă inteligență cu poziție materială indestulitoare; avem multă sărăcie, dară am putea afla și mijloace suficiente pentru combaterea sărăciei; să dăm numai mână cu mână, să fim una în cugete și simțiri, și să jertfim — nu tot ce avem — ci numai câte o părticică din ceea ce ni-a dăruit Dumnezeu, și vom vedea unde ajungem!

Ce ne lipsesce? Ne lipsesce interesul și însuflețirea!

Frații noștri din Bucovina au făcut minuni în timpul din urmă. În scurt timp din contribuiri benevole înființară „Internatul“ pentru școlarii săraci, cari cercetează școalele din Cernăuți, „Palatul național“ etc., pe când la noi, ce rezultat avu colecta întreprinsă pentru internatul pedagogic? E și rașino a spane!

Deci am drept, când zic, că ne lipsesce interesul și însuflețirea. Onoare excepțiunilor! O zic numai în general.

Dacă nu ne-ar lipsi interesul și însuflețirea, am sta cu mult mai bine, instituțiunile noastre culturale nu ar tinji, și nu am fi pururea cu frica în sin pentru ele.

Lipsa de interes este și cauza nesprrijinirei literaturii; de altmintrelea se pare, că și aceasta i-și are partea sa bună, căci numai așa a putut să iasă din măcestra până a lui „Sorocova“ schița „Din amintirile unui autor român“.

Este de tot caracteristic pentru stările noastre, și casul societății „Romania Jună“. Aceasta societate hotărîse în 1895 să edee un almanach literar cu ocaziunea serbării jubileului, și astfel s'a adresat către autorii mai însemnați ai noștri, ca să-i trimită lucrări pentru acel almanach. Și care a fost rezultatul? Societatea a trebuit să abstea dela edarea almanachului, din lipsa de sprijin, neprinind destule lucrări.

Prea Sântitul Domn Episcop diecesan Nicolae Popea — postit fiind — a trimis numitei societăți o mică lucrare pe carea, fiindcă ni-se pare de tot nimerită pentru împrejurările noastre, dară și pentru că o și de interes istoric pentru „Romania Jună“, o publicăm în următoarele:

* * *

„Multe bune și salutare se scriu de oamenii înțelepți și bunivoitori omenimii; dar puține din cele scrise se citesc, cele mai multe din cele cetite se dau uitării, și prea puține din cele neuitate se și urmează.

Pare că omul, după ce ajunge la o poziție oare-care mai îndestulătoare în societate începe a se da comodității, a-și uita de aceea ce a fost și ce ar trebui să fie, a înclina mai mult spre cele materiale decât spre cele spirituale, deși ființa lui fiind dublă, spirituală și materială, el încă ar trebui să fie așa, să țină adecă cont de aceasta compozițiune a sa, să țină cumpăna între amândouă și să nu prefere pe una în dauna celei-lalte în acțiunile sale.

Să vede însă, că și aici, ca și în altele, rolul principal îl joacă egoismul cu toate speciile sale. Bine să fie înțeles, eu vorbesc în general. Sciu eu, că sunt excepțiuni și încă foarte considerabile, căci altfel ce ar fi de omeneime? Sciu și aceea, că imposibilități nu se pot aștepta dela oameni, și tocmai pentru aceea eu am în vedere numai cele ce ar trebui să le facă oamenii chiar între marginile posibilității, dar nu le fac. Educațiunea deci, după părerea mea, ar trebui se formeze așa hotăritoare și față cu egoismul. Căci despre un om bine educat, în adovăr cult, pe basă religioasă-morală cult, nu se poate presupune, că așa lesne ar deveni sclavul uriciosului și nesățiosului egoism.

Multe bune și folositoare se scriu și la noi Românii de un timp încoaci, de când adecă idea renascerii noastre naționale a încoput a prinde rădăcini tot mai afunde în inimile poporului nostru. Dar durere, scrierile acelea, pare că nu se prea cetesc, nu se spriginesc și nu se folosesc cum ar trebui față cu neajunsurile noastre cele multe. Să mărturisim adevărul, că cam mulți chiar din aceia, cari cu preferință ar fi chemați, nu le dau atențiunea cuvenită, în modul recerut. Sunt bărbați inteligenți, cu pozițiuni distinse și cu averi considerabile în societatea românească, ba chiar și de aceia mulți, cari numai cu sudoarea națiunii au ajuns acolo, unde se află, — și cu toate acestea, de mirare, ei prea puțin, sau de loc nu se interesează și nu spriginesc scrierile române, literatura română, progresul și cultura română poste tot.

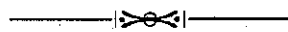
Compătind pe acești frați ai noștri trebuie să zicem, că crasul materialism le stăpânesce toate cugetele și aspirațiunile lor.

Era un timp, când la noi nu se scriea aproape nimic, parte că nu era cine să scrie, parte că nu era permis să se scrie, de tot maștere fiind timpurile pe atunci la noi, în care timpuri eară mai numai indolența noastră ne aruncase. Și asta e cauza, că noi nici documentele cele mai de lipsă pentru viața noastră națională nu le poședem și nu le aflăm, decât cu mari greutăți prin arhivele străine, risipite ici — colo câte unul, aruncat în vre-un loc ascuns, dacă a putut scăpa și el întreg și nefalsificat de vijeliile vre-

milor și maliția oamenilor, dușmani neîmpăcați ai neamului românesc.

Din aceste considerante, eu trebuie să zic, că laudă, nefătărită, laudă merită societatea „România Jună“ pentru întreprinderile ei cu zel și stăruință, pe terenul literaturii și culturii noastre naționale. Mândră poate fi ea și pentru aceea, că ea e una din cele mai vechi societăți de felul acesta la Români. Societatea aceasta, după a mea știință, își trago originea sa încă din timpul înainte de mișcările anilor 1848 și 1849, din anul 1847. Atunci se puse prima temelie a unei societăți literare a studenților români universitari din Viena. Cea dintăiu societate a fost cea din Cluj, înființată la anul 1845/6*), și a doaua cea din Viena, înființată la anul amintit. Scriitoriul acestora a avut norocirea a participa la înființarea ambelbr. O colectă mai considerabilă în favorul celei din urmă se făcuse și la 1863—4, în timpul senatului imperial (Reichsratului), la care participară și deputați transilvăneni împreună cu alți frați de ai lor din Bucovina. Cu plăcere îmi aduc aminte de acele prime încercări june întru promovarea literaturii și culturii române în monarhia noastră.

Pașesc dară, bravă junime academică română, și mai încolo pe terenul acesta național literal în interesul cel adevărat al progresului și culturii române; cetesce cu atențiune istoria trecutului nostru și nu înceta nici odată de a fi, împreună cu ceilalți frați ai tei dela alte universități, aceea, ce cu drept cuvânt se așteaptă dela tine: speranța viitoriului și existenței neamului nostru românesc!“

Din Istoria Banatului Severin

Masacrarea Românilor.

(Continuare)

Cronica lui Stoica ne descrie măcelul dela Caransebeș în următorul chip: „urita faptă a Românilor, seimeni turcești dela Logoj până la Slatina, Cărășoveni, Pogoniceni cu Teregovenii, ce au ajutat Turcilor în anul 1738 să astupe drumul cheii Teregovei, ca oastea împărătească în Mehadia s'o închidă și alți lotri, curuți d'alui Rákóczy, ce erau pe apa Bistra, în Chizăteu și în alte sate, jucău-cântau: Ține Doamne tot așa, nici cu Turcu, nici cu Neamțu¹⁾, — care așa s'a resplătit: în Noemvrie 1738²⁾, Joia în Caransebeș

*) A se vedea „Memorialul Archiepiscopului și Metropolitului Andreiu Baron de Șaguna“ etc. de Nicolae Popea pag. 39. seq. Sibiu 1889.

¹⁾ Se vede că cetele Românilor se băteau când cu Turcii, când cu Nemții.

²⁾ Stoica a cules multe din datele referitoare la acest rebel din gura bătrânilor. E cunoscut, că poporul nu leagă evenimentele de ani, ci de alte împrejurări accidentale; în cazul de față anul și luna sunt greșite, dar tîrgul de săptămână dintr'o Joie, consună cu comunicatele ziuariului și cu faptul, că în ziua numită se țin la Caransebeș tîrgurile de săptămână.

zi de târg, pe poruncă regimentele de raitări (călăreți) husari plecând, pre amezii Caransebeșul cu târgul său de toate părțile fără de veste lovind, oameni, femei copii, fete, preoți, negustori, în biserica românească și nemțască, ce la Franciscani scăpase, cu ei împreună ascuțitului sabiei și a puștelor jertfă s'au dat, biserici și case focul le-au mistuit, d'aci regimentele au plecat către Carașova, așa au lucrat și în coaci până la Slatina au tăiat și au ars, ca să se pomenească¹⁾.

Din Caransebeș a trimis Lentulus ostășimea prin comunele vecine, ca să recuireze furajă și de cele trebuincioase pentru armată. Esecuțiunile nu s'au efectuat fără vărsare de sânge. Așa d. e. militarii trimiși la Bănia²⁾ numai după o luptă grea au fost în stare să-și îndeplinească misiunea.

În 22-lea se împreună la Caransebeș ostășimea din Timișoara cu cea ardelenască. Un detașament de miliție e de nou trimis asupra Băniei, care de astădată, ucigând la 20 „lotri“, respinse „rebelii“ din întăriturile lor. Și coloanele timișane distruseră prin foc cuiburile răsvrătorilor și uciseră pe ce-i ce li s'au opus. Au fost uciși prin sate și prin păduri 215 țeraui, mulți au fost prinși și escortați la Timișoara.

„Rebelii și lotrii“, adunându-se într'aceea în cete, stricară podurile, săpară șanțuri și se încungiuară cu întărituri, din care numai după lupte sângeroase au fost alungați. Așa s'a întâmplat la Slatina (23. Ianuarie), unde Românii din culmea dealurilor ziceau ostășilor: „să se care din țara lor, căci dênșii nu se vor supune“. 400 călăreți germani, 6—700 infanteriști și cavaleriști rasciani, se încăierară la Slatina cu țeranii, pe care numai după multă vărsare de sânge îi alungară din poziția, în care sau fost întărit. Între morți a fost și primarul satului. După terminarea luptei căzură soldații asupra satului și-l nimiciră dimpreună cu mijloacele de subsistență; în asemenea chip s'a purces cu satele Goleț, Petroșnița, Bolvașnița și Borlova, pentru-că toate erau cuiburi notorice de lotri. În toate satele numite au fost cantități enorme de furajă, dar toate, câte s'au aflat, au fost prefăcute în cenușe.

Din Caransebeș au plecat Nisemeuschel cu 1500 ostași peste Ticefani la Verșeș și Moldova, având îndrumarea să purcedă cu aceeaș rigoare față de locuitori și numai atunci se dee pardon, când locuitorii să

predau fără rezistență și dau chizeșie. La tot casul înse mijloacele de subsistență sunt a se nimici.

Trupele ardelencești și Lentulus luară calea către Tincova, iar cele bănățene spre Găvojdia. În 26-lea căzū Syocz adecă Idioara, care comună era considerată ca cuibul principal al „tâlharilor“; după ce își potolișă setea în sângele locuitorilor și sparseră satul, plecă Lentulus cu asemenea esecuțiune asupra Crișiovei. D'aci se puseră trupele în mișcare către valea Begheiului; o parte ocupă Coșteiul, cealaltă satele Bojur și Ohaba.

(Va urma)

Lecțiuni din Religieune

2. Facerea lumii

(Continuare)

Predarea alineei a șaptea și *reproducerea*.

Aprofundarea: Ce a făcut Dumnezeu în ziua a șesea? Ce animale se aflau acum pe câmp, în pădure? Pentru ce a făcut Dumnezeu aceste animale? De ce a făcut Dumnezeu pe om mai la urmă? Ce a mai făcut Dumnezeu după ce a terminat facerea lumii. A cercetat, a examinat să vadă cum era tot (lumea) după ce a gătat lucrul. (Omul când termină un lucru încă-l examinează, să vadă: e bun sau nu. Ce poate ajuta aceasta cercetare? Omul poate observa scăderi la lucrarea sa și le poate îndrepta...). Și ce a văzut Dumnezeu după această cercetare? A văzut, că toate sunt bune.

b) Ceriul și pământul erau frumoase și viață era pe pământ, în apă și în aer. Facerea lumii era terminată. Dumnezeu și-a examinat lucrarea (lumea) și a aflat, că toate sunt bune. Ce putea face El acum în ziua a șaptea? Ce fac oamenii la finea săptămănei când au sfârșit un lucru? Odihnesc. Cum se numesce ziua, în care oamenii nu lucră nimica, ei odihnesc? Duminecă (ziua Domnului). Aceasta e o zi frumoasă; oamenii se odihnesc de tot lucrul și unde merg ei? La biserică. Ce fac acolo și la cine se gândesc? Să roagă lui Dumnezeu, îi mulțămesc pentru binefaceri, îl laudă cu cântări, și se gândesc numai la Dumnezeu. Fiindcă Dumineca ne gândim mai mult la Dumnezeu, și fiindcă ne rugăm, mulțămim și laudăm pe Dumnezeu cu cântări ea se numesce zi *sântă*. Ce lucruri învățăm Duminecă în biserică? Lucruri bune și folositoare. Ce fapte este ertat să facem Dumineca? Să facem bine (cf. faptele îndurării truposci și sufletesci). Fiindcă Dumineca odihnim, învățăm lucruri bune și folositoare în biserică, facem bine, — de aceea Dumineca se numesce zi *binecuvântată*.

Reasumare: Cum se serbează Dumineca în biserică, acasă? Ce fel de zi e Dumineca? Dumineca e zi *sântă și binecuvântată*. Dar cine a sântit și a binecuvântat ziua aceasta, și pentru ce? Ascultați!

Predarea alineei a opta și *reproducerea*.

¹⁾ După arătarea „ziuarului“ a fost la sosirea regimentelor timișorene esecuțiunea asupra Caransebeșului deja îndeplinită.

²⁾ În jurul Caransebeșului nu există nici un sat cu numele Bănia, dar cunoaștem o comună cu acelaș nume în valea Almăjului, ceea-ce a dus pe Pesty Frigyes în eroare și l-a făcut să creadă (A szörényi Bănság v. I. p 150), că recvisițiunile militare s'au estins și asupra Almăjului. Dela Caransebeș la Bănia Almăjului sunt circa 86 Km. Detașemintele miliției naționale n'aveau lipsă să facă excursiuni de furajare în locuri atât de îndepărtate, mai cu seamă, când satele dimprejurul Caransebeșului le oferiau prospecte spre asemenea scopuri, și când Turcii din Media ușor puteau să le taie comunicațiunea cu ai lor. În otarul Bolvașniței, comună situată în cercul pretorilor al Caransebeșului, există un ținut cu numele „Băni“. Ruinele zidurilor, gropile, musunoaiele și tradiția locuitorilor, care vorbește de esistența unui sat dispărut, atestază; că aici sau la Cârpa avem să căutăm Bănia ziuarului, unde a fost acel cuib de voinici, pe care călăii lui Lentulus numai după lupte repeșite au fost în stare să-și strivească.

Aprofundarea: Ce a făcut Dumnezeu în ziua a șaptea? A odihnit și a binecuvântat și sântit ziua aceasta. Cum avem să înțelegem vorbele: Dumnezeu „a binecuvântat”, ziua a șaptea? Dumnezeu a făcut ziua a șaptea, ca să fie zi de binefaceri pentru oameni. Întru cât e Dumineca zi de binefaceri pentru oameni? Se odihnește de lucru. Unde nu merge așa dară economul, industriașul, comerciantul...? Unde nu mergeți voi Dumineca? Dumineca nu mergem la școală. Pentru ce nu? Ca să odihnim în Dumineci. Dumineca e așadară *ziua de odihnă*. Dar nu numai această binecuvântare a dat-o Dumnezeu Duminecii, ci Dumineca e încă și *zi de bucurie*. Pentru ce? Ce bucurie vă aduce Dumineca? Îmbrăcăminte curată și frumoasă; plimbare pe câmp, în pădure, printre flori, ascultând cântecul paserilor; jocuri pe afară, în câmp; visita de Dumineca... Dumnezeu însă nu numai a binecuvântat, ci a și sântit ziua a șaptea, adică a făcut-o *zi sântă*. Ceea ce e a lui Dumnezeu, se zice „sânt.” Voi cunoașteți o casă sântă; care-i aceea? Biserica. Pentru ce se numesca biserica „casă sântă”? Pentru că e casa lui Dumnezeu, casa Domnului. Așa e în toată săptămâna o *zi sântă*; care? Dumineca. Pentru ce? E ziua lui Dumnezeu, „*ziua Domnului*”. Care e „ziua Domnului”? Dumineci însă mai sunt peste Dumineca. Afară de an și alte zile *binecuvântate și sante*, în cari nu lucrăm, ci mergem la biserică, etc.; — care sunt acele zile? *Sărbătorile* de peste an. Spune câteva sărbători? Acestea încă sunt „*zilele Domnului*”; pentru ce?...

Reasumare: Care sunt zilele Domnului. Cum sărbătorim noi zilele Domnului?

Repetiția și reproducerea întregii istorioare (8 puncte).

III. Asociația

a) Cine a existat mai înainte, Dumnezeu sau lumea? Dumnezeu. De unde putem vedea aceasta? (Cine a făcut lumea?) De acolo că Dumnezeu a făcut lumea. Dacă lumea e făcută de Dumnezeu, ea n'a existat totdeauna, ci a avut început. Cine a făcut pe Dumnezeu? Pe Dumnezeu nu l-a făcut nimenea; El nu are început, căci a existat totdeauna: Dumnezeu există și acum. Dar oare rămânea-va lumea tot așa cum e astăzi, exista-va, ea oare pentru totdeauna? Ce se întâmplă cu omul, cu animalele, cu plantele? Ce se va întâmpla odată cu toate ființele, cu lumea? Vedem dară, că lumea va avea și sfârșit. Cine va exista încă și atunci când nu va mai fi lumea? Dumnezeu. Faceți o asemănare între Dumnezeu și lume! Lumea are început, pentru că n'a fost totdeauna. Dumnezeu nu are început, pentru că el totdeauna a fost. Lumea are și sfârșit. Dumnezeu nu are sfârșit, căci El totdeauna va fi.

Sistem: Ce putem noi zice deci despre Dumnezeu? *Dumnezeu totdeauna a fost, este și va fi.* Acea ce a fost totdeauna, este și va fi totdeauna, se numesce *vecinic (etern)*. Cum este așadară Dumnezeu? *Dumnezeu este vecinic.* „*Mai înainte de ce s'au făcut munții și*

s'a zidit pământul și lumea și din veac până în veac Tu ești” (Ps. 89, 2).

b) Să mai facem o asemănare între Dumnezeu și lume! Ce se întâmplă cu omul? Ce se face din copil, din tână, din bătrân? Omul așadară se schimbă: odată e copil, odată e tână, altă dată e bătrân, etc. Ce se întâmplă cu animalele, cu plantele, cu dealurile, cu munții, cu apele, etc.? (Să se aducă înaintea casuri concrete d. e. aici la noi părțile Potoc odată a fost riu, ceea ce se vede de acolo, că albia lui de odinioară a fost cu mult mai mare, etc.) Toate ființele din lume sunt supuse schimbării. Dar Dumnezeu oare și el a fost odată tână, apoi bătrân, etc.?... Dumnezeu a existat totdeauna, și există și astăzi. Cum este Dumnezeu astăzi, așa a fost el totdeauna și tot așa va fi în veci.

Sistem: Cum este Dumnezeu? *Dumnezeu este neschimbat adică rămâne în veci același.* „*Eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru și nu mă schimb*” a zis însuși Dumnezeu (Malachia 3, 6). Iar un apostol de ai lui Cristos zice: „*La Dumnezeu nu este schimbare, nici umbră de mutare*” (Iacob 1, 17). „*De demult pământul ai întemeiat, și lucrul mâinilor Tale este cerul; aceste vor peri, iar tu vei sta; ele toate ca o haină se vor rumpe, ca îmbracă mintea le vei schimba pe ele și se vor preface, iară Tu același ești și anii Tăi nu se vor fini*”. (Ps. 102, 26—28).

c) În ce și-a făcut Dumnezeu ființele din lume? Ce a făcut mai întâiu? Apoi Oare nu? era mai bine să fie făcut Dumnezeu mai întâiu pe om și apoi animalele, plantele? Oare nu era mai bine să nu fie făcut nici decât norii, plantele, animalele etc...? Cum a lucrat deci Dumnezeu când a făcut ființele din lume? Foarte cuminte, foarte înțelepțesc. Oare dacă oamenii ar fi făcut ființele din lume, le-ar fi făcut ei într'un și-așa de înțelept? Numai cine este totdeauna și întru toate înțelept? Dumnezeu. Unde am mai învățat noi despre aceasta? (Cf. istorioara religioasă-morală „Ghinda.”)

Sistem: *Dumnezeu este atotînțelept.* „*Dumnezeu cu înțelepciune a întemeiat pământul și cu pricepere a gătit cerurile*” (Prov 3, 19.) „*Cât s'au mărit lucrurile Tale Doamne! Toate întru înțelepciune le-ai făcut; pământul e plin de bunătățile Tale*” (Ps. 103, 24).

d) De ce are trebuință omul, ca să poată face ceva? De materie, de unelte, de timp. Cine n'a avut trebuință de toate aceste, și totuși a putut face ceva? Dumnezeu. În ce chip a făcut Dumnezeu ființele din lume...? A zis numai „Să fie”. Ce s'a întâmplat atunci când a zis El să fie...? Îndată s'a făcut lumină, cerul...? Deci ce-i trebuie lui Dumnezeu atunci când voiesce să facă ceva? Un cuvânt. Dar dacă zicem noi: să se facă un soare, o lună, o floare... întâmplă-se aceasta? Dar cu mâinile sale poate omul să facă un soare, o lună...? Dar o casă, un scaun...? Le poate, însă nu din nimic. Faceți asemănare între Dumnezeu și om. Dumnezeu poate toate, omul poate numai puține... Unde am mai învățat noi despre aceasta? (Cf. ist. „Vespii.”)

Sistem: Dumnezeu e atotputernic. „La Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință“ (Luca 1. 37.)

e.) Ce fac oamenii când voiesc să facă vr'un lucru oarecare? (D. e. când voiesce cineva să facă o casă nouă, se sfătuiesc cu soția, cu bătrânii din casă, cu frații etc.; apoi se tocmește cu zidarii, cu lemnarii...). Pentru ce trebuie să facă acest lucru? Poate avea neplăceri după aceea cu cei din casă, cu zidarii etc. (Să se aducă și altele exemple). Așadar omul nu poate face totdeauna după cum i-ar plăcea să facă, după cum ar voi să se întâmple ceva. Dar Dumnezeu când a făcut lumea avut-a trebuință de astfel de sfaturi? Cum a făcut El? După cum i-a plăcut Lui și cum a vrut El. Dar astăzi cum lucră Dumnezeu? Tot după placul și voia Sa. Omul în lucrările sale atârnă dela alții, nu poate face totdeauna așa cum voiesc; Dumnezeu totdeauna face după placul și sfatul voei Sale.

Sistem: Dumnezeu e atotliber; El face toate după placul și sfatul voei Sale.

f.) După ce a făcut Dumnezeu lumea a examinat-o și ce a văzut? Că toate sunt „bune foarte“. Să vedem acum și noi pentru ce sunt „bune foarte“? Pentru cine a făcut Dumnezeu ceriul și pământul, uscatul și marea, plantele și animalele...? Unele sunt făcute spre binele și bucuria celorlalte (plantele sunt făcute spre binele animalelor; ploaua, norii... spre binele plantelor, spre bucuria oamenilor etc.) Cine a făcut toate aceste bunătăți? Dumnezeu. Cine mai poate face lucruri bune? Părinții, toți oamenii. Ce bunătăți putem avea dela oameni? Dela Dumnezeu? Oamenii ne pot da numai câteva bunătăți. Dumnezeu ne poate da toate bunătățile.

Sistem: Dumnezeu este atot bun, căci dă fapturilor Sale atâtea bunătăți câte li sunt priincioase. „Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorînd dela Părintele luminilor, la care nu este schimbare nici umbră de mutare.“ (Iacob 1, 17.) „Bun este Domnul cătră toți și îndurarea Sa peste toate lucrurile Sale“. (Ps. 145, 9.)

g.) Cum se împarte lumea după fapăturile ce sunt întrînsa? În lumea văzută și lumea nevăzută. Care sînt fapăturile lumii văzute? Ale celei nevăzute? Care ființă se numește *duh*? Ființa, care n'are corp ca s'o putem vedea. Așadar duhul este o ființă simplă, fără corp, cu minte și voință liberă și nemuritoare. Vedem noi pe Dumnezeu? Ce ființă este așadar Dumnezeu? „Dumnezeu este *duh*.“ (Ioan 4, 24.) Noi am învățat însă, că Dumnezeu are mai multe însușiri anume? Dumnezeu e vecinic, neschimbat... atotputernic... atotbun... etc. În Dumnezeu așa dară se întrunesc, fără măsură și fără număr toate însușirile bune; de acea zicem, că *Dumnezeu e duh atotdeplin*.

Sistem: Ce este Dumnezeu? Dumnezeu este duh atotdeplin. — Ce este duhul? Duhul este o ființă simplă, fără corp cu minte și voință liberă, și nemuritoare. — Pentru ce numim pe Dumnezeu duh atotdeplin? Pentru că Dumnezeu se întrunesc fără măsură și fără număr toate însușirile bune.

h.) Cât timp i-a trebuit lui Dumnezeu până a făcut lumea? Pentru ce a odihnit El în ziua a șaptea? A gătat aceea ce a voit să facă (nu a ostenit). Lucră oare Dumnezeu și acuma? Cine grijește, ca pământul să capete ploaună, căldură... la timp, ca să resară iarbă, să rodească pomii, semănăturile, etc? Cine grijește de oameni, ca să poată lucra, cine le dă lor sănătate... cine grijește de plante de animale... de toată lumea? Cine susține toate cele văzute și cele nevăzute, cine e *atotțiitorul ceriului și al pământului văzutelelor tuturor și nevăzutelelor? Dumnezeu grijește de existența și de viața lumii, adică: Dumnezeu susține lumea. Dumnezeu e atotțiitorul...* Cine face, ca să resară soarele, luna, stelele... ca toate să-și implinească chemarea lor? Cine a întocmit ca soarele să lumineze ziua, iar luna și stelele noaptea? Cine conduce soartea omului, a popoarelor, a lumii întregi? *Dumnezeu conduce toate cele din lume după voia sa. Dumnezeu guvernează lumea.*

Sistem: Dumnezeu e atotțiitorul ceriului și al pământului, văzutelelor tuturor și nevăzutelelor; adică: Dumnezeu susține și guvernează lumea. „Dumnezeu susține lumea“ însemnă: Dumnezeu grijește de existența și viața lumii. Sub cuvintele „Dumnezeu guvernează lumea înțelegem: „Dumnezeu conduce toate cele din lume după voia Sa. Această susținere și guvernare a lumii o numim: Provedință Dumnezească.

i.) Am văzut, că Dumnezeu grijește de lume și o guvernează; am văzut câte bunătăți dă El făpturilor Sale etc. etc. Deci cu ce-i suntem noi datori? Să credem în El; să-l iubim și să împlinim poruncile lui, să ne încredem în el, să-i mulțămim să ne rugăm Lui. Cu cine să ne asemănăm și cu cine să nu ne asemănăm? (Exemple din viață și istorioare.) Ce credem noi despre Dumnezeu? Că El e atotțiitorul și făcătorul ceriului și al pământului. Cum vei zice aceasta cu vorbele tale?

Sistem: Articolul I. al simbolului credinții. „Cred întru unul Dumnezeu Tatăl atotțiitorul, făcătorul ceriului și al pământului, văzutelelor tuturor și nevăzutelelor.“

j.) Ce a făcut Dumnezeu în cele 6 zile? Ce trebuie să facem noi? Dar în ziua a șaptea ce a făcut Dumnezeu? A odihnit. Și ce a făcut Dumnezeu cu ziua a șaptea? A sântit-o și a binecuvîntat-o. Cum înțelegi aceasta? De aceea cum am numit noi ziua a șaptea? *Ziua Domnului*. Care sunt zilele Domnului? Ce trebuie să facem noi în ziua Domnului?

Sistem: Porunca IV.: „Aduți aminte de ziua Domnului, ca să o sînțesci pe ea“ (Exod. 20. 8—11.)

IV. Sistemizarea

(Catechism.)

Articolul I. al Simbolului credinții. „Cred întru unul Dumnezeu...“

1. Dumnezeu este unul.

(Galat 3, 20 I. Corint. 8, 4, 6. Efes, 4, 6. I. Timot. 2, 5)

Ce mărturisim prin cuvintele „Cred întru unul Dumnezeu“? — Mărturisim, că este un Dumnezeu. De unde știm că este un Dumnezeu? — Că este un Dumnezeu știm:

1. Din idea înăscută fiecărui om despre un singur Dumnezeu; (cf. „Idolii“, „Vespilii.“)

2. Din lumea văzută, care presupune un singur făcătoriu, susținătoriu și guvernătoriu al său (Rom. 1, 20. Ps. 19, 2);

3. Din descoperirea Dumnezeiească. Isus Christos zice: „Aceasta este viața de veci, ca să te cunoască pe tine unul și adevăratul Dumnezeu“ (Ioan 17, 3)

2. Ființa și însușirile lui Dumnezeu

(Ființa lui Dumnezeu)

Ce este Dumnezeu? Dumnezeu este duh atotdeplin. Ce este duhul? — Duhul, este o ființă simplă, fără corp, cu minte și voință liberă și nemuritoare.

Pentru ce numim pe Dumnezeu duh atotdeplin? Pentru că în Dumnezeu să intrunesc fără măsură, și fără număr toate însușirile bune. Cum este Dumnezeu? Dumnezeu este:

(b. *Însușirile ființei lui Dumnezeu:*)

1. *Vecinic*, adică n'are nici început, nici sfârșit: totdeauna a fost, este și va fi; „Mai înainte de ce s'au făcut munții...“

2. *Neschimbat*, adică rămâne în veci același; „De demult pământul ai întemeiat...“

3. *Pretutindeni de față*, în ceriu și pe pământ și în tot locul: (cf. ist. „Moșul“). „Unde mă voi duce dela Duhul Tău și dela fața Ta unde voi fugi?“ (Cf. Ps. 138 7—13).

(c. *Însușirile rațiunii sau intelectuale*)

4. *Atotștiutoriu*; El știe din veci toate, știe cele trecute, cele de față și cele viitoare, știe chiar și cele mai ascunse gânduri ale noastre (cf. ist. „Moșul“);

5. *Atotînțelept*: a așezat și conduce toate în cea mai bună rânduială; „Cât s'au mărit lucrurile Tale...“

(d. *Însușirile voinței lui Dumnezeu*)

6. *Atotputernic*: „La Dumnezeu nu este nici un lucru cu neputință“.

7. *Atotliber*; El face toate după placul și sfatul voei Sale.

8. *Atotbun*, căci dă fapturilor Sale atâtea bunătăți, câte li sunt priincioase; „Toată darea cea bună...“ „Bun este Domnul...“

9. *Atotdrept*: pedepsește răul și răsplătesce binele după merit; (cf. ist. „Mortul“).

3. Creațiunea

Ce mărturisim noi despre Dumnezeu Tatăl când zicem, că El este „Făcătoriu ceriului și al pământului“ etc. (Vezi Catechismul de Dr. P. Barbu, pag. 8.)

a) *Îngerii*

Ce sânt îngerii? Când a făcut Dumnezeu pe îngerii? etc. (Vezi Catechismul pag. 9.)

b) *Lumea văzută*

Din ce a făcut Dumnezeu lumea văzută? etc. etc. (Catechismul pag. 9.)

4. Provedința

Ce mărturisim noi despre Dumnezeu Tatăl când zicem, că El este „Atotfăcătoriu...“ etc. (Catechismul pag. 11.)

Porunca IV

„Aduți aminte de ziua Domnului, ca să o sântesci pe ea“.

Ce porincesce Dumnezeu în porunca IV?

Cari sânt zilele Domnului? Cum serbăm Dumineca și serbătorile?

V. Aplicarea

Pentru bunătățile cele multe și mari ale lui Dumnezeu, noi trebuie să ne bucurăm anume pentru cari lucruri de pe ceriu? Din grădină? Din pădure? Cine privește aceste lucruri mărețe în natură, trebuie să se mire de frumseța lor; ce vorbe ar putea zice...? „Cât sau mărit lucrurile Tale...“ Să mergeți adeseori în câmp și să priviți frumsețele naturii; când e mai frumoasă natura? Când privim bunătățile și frumsețile din lume, trebuie să ne gândim totdeauna, la aceea, că Dumnezeu le-a făcut spre binele nostru. Cu ce-i suntem noi datori lui Dumnezeu pentru aceasta? Credință, iubire (împlinirea poruncilor), încredere (speranță, rugăciune, mulțămire). Ce veți cere voi în rugăciunile voastre dela Dumnezeu? Cu ce se susține omul?

Cererea IV. din Rugăciunea domnească: „Pâinea noastră cea de toate zilele...“

Când și unde ne putem ruga și mulțămii lui Dumnezeu în deosebi?... Oare totii pot să serbeze zilele Domnului, și cum? De ce se roagă oamenii cu vorbele: „Tatăl nostru, carele ești în ceriuri! Sfințescă-se numele Tău“? Cum să sfințescă numele lui Dumnezeu?

Cum trebuie să ne simțim noi oamenii când facem o asemănare între noi și întru Dumnezeu? Mici, slabi, neputincioși.

Oamenii unu bagă de seamă totdeauna atotă înțelepciunea lui Dumnezeu. Care știe să ne spună un exemplu? (cf. istorioara „Ghinda“). Ce nu-i ertat să facă omul în astfel de cazuri? Să nu cârtească.

Din „Cartea de citire III“ de Popescu-Șpan. „Mărire Ție Doamne (pag. 1). Datorințele omului față de animale (pag. 54). Omul în asemănare cu pomul (pag. 72). Bogatul fără credință în Dumnezeu (pag. 127). Apa (pag. 176). Foloșul apei (pag. 181). Pământul (pag. 219). Pământul, ca loc destinat de a trăi pe el (pag. 223). Aboriul roaua, bruma etc. (pag. 244). Odă (pag. 257), Statornicia în credință — Constantin Brancoveanu, (pag. 289).

(Va urma)

Din diecesă

Sântirea bisericii noi din comuna Cerna, protopresbiteratul Buziașului, s'a îndeplinit în 8 Novembre, ziua S-lor Archangeli, prin Pr. On. D. protopresbiter tractual *Ioan Peța* asistat de Domni preoți Moise Alecsiu din Sacoșul-turcesc, George Ciocoi din Hitiș, Avram Ciocoi din Vucova, Ioan Gherga din Icloda, Valeriu Petrovicu din Stamora-română și parohul local Alecsandru Ioanovicu.

Pr. On. D. protopresbiter a fos tintimpinat în mod solemn cu banderiu de călăreți, făcându-se mari ovațiuni; la intrarea în comună s'a dat mai multe salve de treasuri și poporul cu mic cu mare a erupt în strigate de „să trăească“.

Nu peste mult timp sunetul celor 3 clopote și buibuitul treasurilor au vestit începerea actului. S'a făcut sântirea bisericii după prescisele bisericesci și imediat s'a oficiat s. liturgie, la care a pontificat Pr. On. D. protopresbiter cu asistența celor 6 preoți amintiți cu deplină evlavie spre proamărirea lui Dumnezeu și spre mulțămirea tuturor. La priccasnă eșind pe amvon Pr. On. D. protopresbiter a ținut o prea frumoasă și instructivă cuvântare; care atât prin cuprinsul cât și prin formă sa a cucerit inimile ascultătorilor. Părintele Avram Ciocoi din Vucova răspunde ținând poporului o prea bine nimerită cuvântare, pe care o sfârșește în următoarele: „Iată i. c. pentruce Pr. On. D. protopresbiter ne îndeamnă că cu inimi curate să cercetăm S. biserică, pentru că ea este casa lui Dumnezeu, unde prin rugăciune vorbim, unde ni-să arată și unde vedem pre Dumnezeu ca odinioară patriarhul Iacob și fericitul profet Moise etc. . . . Pentru aceste prea frumoase, înțelepte și adevărat părintesci sfaturi ne plecăm și îi mulțămim din inimă curată Pr. On. D. protopresbiter rugând pre atot bunul Dumnezeu să-l trăească la mulți ani!“

Școlarii sub conducerea d-lui învățatori Iuliu Putcoviciu întonează „Mulți ani“; iar poporul aclamează „să trăiască Dl. protopop“.

După finirea s. liturghii s'a dat masă în ospitala casă a parintelui Ioanovicu, unde n'au lipsit toastele nici voia bună.

De seara s'a depărtat fiecare la a-le sale ducând un suvenir plăcut de impresia măreței sărbări.

Notez, că biserica e un edificiu tare și frumos și lucrat spre mulțămirea întregii comune bisericesci. X.

Varietăți

Consistoriul metropolitan a fost convocat pe Marti, 11/24 l. e. și și-a terminat agendele sale Mercuri. Din diecesa noastră au participat I. P. C. S. D. Arhimandrit *Filaret Musta* și P. O. D. Protopresbiteri *Mihail Popovicu*, din Orșova, și Dr. *George Popovicu*, din Logoj.

Pentru mânăstirea din „Valea Godinova“. On. Administrațiune a Casei bisericii din București, prin mijlocirea Prea On. Domn Dr. Constantin Chiricescu profesor universitar și decan al facultății de teologie și tot odată director al Tipografiei cărților bisericesci ni-a donat următoarele cărți bisericesci: 1. Biblia, de Buzeu în 5 volume; 2. Un Apostol; 3. Un Penticostar; 4. O Psaltire; 5. Tilcul a 150 Psalmi; 6. Cuvinte la Apostolii Duminecelor; 7. Tedeum de mulțămire lui Dumnezeu; 8. Un Catichis; 9. Sfătuire către cel-ce se pocăește; 10. Istoria Sântă; 11. Istoria Sântă.

Tot în favorul Mânăstirei din „Valea Godinova“, Părintea Sa d-l Avram Corcea din *Coștei*, a colectat: Dela Sânta biserică 20 cor., dela Sântia Sa 20 cor., Patrichie Rămneanțu învățatoriu 5 cor., Simion Ured, comerciante 5 cor., N. Corcea, comerciante 5 cor., Stefan Otonoga, învățatoriu 1 cor., Silvia Dona, învățatoare 1 cor., dela mai mulți credincioși 18 cor. 34 fil., suma totală 75 cor. 34 fil.

Din *Doman*: Sânta biserică 10 cor., Ioan Oprea, preot 5 cor., Aurel Gherguța 2 cor., dela mai mulți 7 cor. 40 fil., suma totală 75 cor. 34 fil.

Dumnezeu se primească jertfele acestea. *Macarie Gușcă* monah.

Advocat nou în Caransebeș. Atragem atențiunea cetitorilor nostri asupra anunțului de pe pagina 8-a și cu căldură le recomandăm pe d-l Dr. Mihail Brădicean, un bărbat de toată nădejdea și însuflețit de chemarea sa.

Bibliografie

În editura Tipografiei și Librăriei diecesane din Caransebeș a apărut:

Calendariul Românului pe anul visect dela Cristos 1904. Anul al XVI-le. Prețul 25 cr. Cuprinsul: *Cronologie* pe anul 1904. *Partea calendaristică* cu povețe economice, provestirea timpului și notițe. *Genealogia* casei domnitoare austriace și *regenții* celor-alalte state europene. *Tabela taxelor* de poștă și telegraf. *Scalele* de timbre. *Șematismul bisericii* ortodox-orientale române din Ungaria și Transilvania și spec al diecesei Caransebeșului. *Partea literară*: Din ale neamului nostru (urmare din anul trecut). *Vechea reședință episcopescă* (cu ilustrațiune). *Icoana făcătoare de minuni* (de V. A. Urechia). *Zeno Mocșonyi de Foen* (cu fotografie). *Legenda pământului*. *Singura palmă*. *O Spovadă*. *Traian Doda 1822—1895* (cu fotografie). *Comunitatea de avere* (cu ilustrațiune). *Ilie Curescu* (cu fotografie). *Graniceriul*, dramă poporală în doae acte. — *Economie*: Din legumărit (de Iosif Bălan). *Sfaturi*. *Poesii*. *Trei colinzi*. *Epigrame*. *Felurimi*: Anecdote, Cuvinte înțelepte, Cimilituri. *Consemnarea tîrgurilor* din Ungaria și Ardeal. *Anunțe*.

Provocare

Pe basa decisului adunării generale estraord. ținută în 12 Iuliu a. c. „Reuniunea de consum ca societate pe acții în Marga“ se va licvida; deci se provoacă toți creditorii a-și însinua în scris sau verbal pretesiunea lor în termen de 6 luni dela datul de sus, Dlui Romul Raca preot în Bouțarul inf.

Anunț.

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. Public din Caransebeș și jur, că cu ziua da azi mi-am dișchis

cancelaria advocațională

in Caransebeș, Strada principală Nr. 480.
(Casa diecesană).

Caransebeș, 29 November 1903.

Dr. Mihail Brădiceanu

1—3 [64]

advocat

Îmi iau onoarea a aduce la cunoștința on. public, că am și început activitatea mea in tehnica de *dinți*.

Prepar dinți,

care lasă liber platina și care nu trebuie depărtați și sunt prinși in aur, celuloid și **caușuc**. Mai departe aranjez *rădăcini și dinți cu așa numite coroane de aur*. Dinți reustătători se primesc spre prelucrare.

Atelierul dentist-technic se află in otelul Lichtneckert etagiul I, ușa Nr. 14.

Nerevocabil numai 8 zile rămân încă in loc.

Cu toată stima:

Schäffer Géza

dentist

NUMELE

SINGER

pentru

mașine de cusut

in urma renumelui, ce și l'a câștigat fabrica in lumea întreagă prin lucru conscientios in curs de 50 de ani, a devenit garanție pentru material escelent și pentru construcțiune de model. Aceasta e cauza, pentru-ce alți fabricanți și neguțători încearcă să vindă mașine de cusut sub numirea introdusă prin noi, precum d. e. »*Central Bobbin*«, ba chiar sub numele »*Singer*«.

Însă nu trebuie să ne lăsăm a fi seduși, ci atunci, când cumpărăm o mașină de cusut să întrebăm totdeauna, că oare mașina este de la firma noastră sau ba și să nu fim îndestulți cu răspunsuri seducătoare.

SINGER Co.

Mașine de cusut, societate pe acții.

Temesvár, cetate, Strada Hunyadi Nr. 10.

3—4 [62]